

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Irudly Gyula*
Cím: *Levél a legöregebb pesti emberhez*

Forrás: *Magyarország*

Osztályozás

Tárgy

725.092.1

Hely

Idő

"1918"

Személy

Bp
(Hely)

1918. X. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Levél a legöregebb pesti emberhez

Kedves urambátyám, szarkalásos levelet megkaptam, — sok mással, — s hűségesen nyugtázom, hogy a pesti utcák keresztapjának nevezett, holott a pogány város még javában hitetlenkedik és eszébe sem jut vallást cserélni.

Azt szeretné tudni, kedves urambátyám, hogyan is lesz ez a nagy keresztelő? S kifejezi aggodalmát, hogy nem szeretne a Régi posta-utcában egy este lefeküdni, hogy reggelre új neve legyen az utcának. Csak mindent intézünk csinyján, csendesen és megfontolva, — írja kedves bátyám, — ne hamarkodjunk el semmit; lám, Döbrentei Gábor táblabíró ur irta, aki utoljára az utcák keresztapja volt a városban, csaknem száz esztendő mulott el, amíg ezt a fontos hivatalt újra betöltötték. — Ha nem sietünk, kedves urambátyám, lassan és megfontolva haladunk, ne szegyelje később magát — a gyerek, hogy alkalmatlan, kellemetlen nevet kapott az új keresztelésben. Hiszen az utcák is úgy vannak a nevükkel, mint az emberek. Urambátyám is tapasztalhatta, hogy milyen fontos a név az életben, amelyet az ember visel. Egy könnyelmű, tréfás vagy fogpiszkáló módjára szuró név halála napjaig szerencsétlenné teheti viselőjét. Mig egy sikerült, kellemetes, mindenkinek tetsző név élete végéig megsegíti hordozóját, mint valami amulett.

Most már majd csak hősök lesz a világon és Pesten is.

Néha-néha felmerült az elgondolkozá-
saimban, hogy vajjon ne állítsak-e szerény
indítványommal kis emléket az elhunyt há-
borúnak, városoknak, tornyoknak, hegyeknek,
ről, ahol magyar katonák, pesti fiúk vérezték,
mint a halálra ítélték? Név volna elegendő e
szörnyeteg hombárban, amelybe őt esztén-
deig begyömöszölték az emberiséget. Minden,
elhunyt nagy esztendőket őta: a vért, életet, hősies-
séget és csodát jelent. Magyar csodát, amely-
ből Budapest is kivette részét. Az eltávoztak
szörnyű halálukkal és még szörnyűbb
küzdelmekkel, az itthonmaradottakat imád-
sággal s elképzelhetetlen szenvedésekkel.

Ezer név volna arra, amellyel a haldokló
háborút megörökítsük Budapest utcáin. A
nyomor, kín és gyötrelmek sok névre hallgat
a szótárban. A világrészen végighullámzó
küzdelem új száz nevet mutat a tervező előtt.
Tengerektől tengerokig tartott a pokoli du-
lakodás, magyar vér folyt újra a szentföldön
keresztény királyaink óta és a belga határon
is magyar káromkodás és halálhörgés hang-
zott vissza Kárpát és Alsó-Duna, Erdély és
Piave visszhangozta egy generáció jajkiáltá-
sát és dühét. Az Adriába magyar vér vegyült
s északon, muszka ingoványban a mi fiaink
szeme meredt a bucsuzó napba és a busképű
holdvilágba. A főhadiszállás hivatalos jelen-
téseiből lehetne találni annyi nevet, hogy nem-
csak Budapest, de Pest-Pilis-Solt-Kiskun-
vármegye valamennyi utcájának jutna em-
lék a hadjáratból.

De vajjon, kérdem urambátyámat, arra
rendezzük be borongós őszi ködben láthatatlan
jövendőnket, hogy mindig csak a legszomorubb
multra emlékezzünk? Ne lássuk a következő
reggelek arany-piros napsugarait és emberi
orcáit? Ne varázsoljuk lelki szemeink elé azt a
boldog budapesti embert, aki fanyar kedvvel
érezte magát a Rávaruszká- vagy a Limanova-
utcában? Nem lesz mindig gyötrelmek s kenyér-
jegy Pesten. Lehetséges, hogy mi már rég el-
értük akkorára a temetőt, midőn olyan világ
keletkezik, amelyben boldog, kedves, nyugodt
élet lesz! Elmentünk, szemünk örökre lezárult
a szenvedések előtt, amelyeket láttunk, szájunk
nem nyílik újra panaszra, kétségbeesett és bús
gondolataink elszállnak, mint a sóha többé

omt. XX

vissza nem térő vándormadarak. Csendben leszünk s itt új emberek járnak, akik szegényebbek ugyan tapasztalatokban, de annál gazdagabbak érzésekben. Vajjon lehet-e célja a mai nemzedéknek, hogy utódját szomorítsa, lépten-nyomon, utcán?

Erre a háborúra úgy sem gondol vissza senki. Felemelt fővel még azok sem, akik többet tettek annál is, amit a kötelesség parancsolt! Gyász, bánat, vértanu-halál és a szentté vált hősök emléke lengedezi körül az emlékezőt, ha gondolatait a multa irányítja. Ezernyi rém lappang az ajtó mögött, amelyet most végleg lezárunk. A tüzet és pestist tojó sárkány végelgyengülésben befejezven életét, a muzeumba vándorol késői korok okulására. A nagy sirdomb alatt csendesednek a halottak, az élők keresik helyüket és napsugarukat az eleven életben. A történelemirő görcsös keze immár fáradtan lehanyatlak a harcok és szenvedések feljegyzésétől. Felejtani akar a világ, mint akit megcsaltak s megcsufoltak. Helyén való dolog volna-e a menekülő életet minden utcasarkon megállítani s egykori szegényére emlékeztetni? A bűnösök elveszik méltó jutalmukat, az embervérrel öntözött föld is felejt, a rét megbocsátja, hogy ágyukerekék gázolták le virágait, a faderék beforgja puska golyó ütött sebeit s újra lombosodik, a boldog élet visszatér és nevetve hancurozik. Vajjon elszomorítsuk szépséges, tündöklő, ifjú orcáját, hogy jeleket tegyünk a homlokára, amelyeket sohasem felejtíhet el? Szabad-e a megtért bűnösnek szegényét utána kiabálni az utcán? Mit mondana a lelkiismeret, ha a boszuszomjas emlékekre, lihegő s meg nem nyugvó gyűlöletre tanítanánk az utánunk következő, boldognak ígérkező nemzedéket? Mi már megfizettünk azért, hogy e korban születünk. Hagyjuk békében a magzatot, aki még nem tud a Piavéról.

Ezért is, meg sok más egyéért, amit egy rövidke levélben részletezni fáradságos volna: azt gondolom, tisztelt legöregebb pesti polgár,

hogy ne féljen attól, a Régi posta-utcából holnapra nem lesz Szabács-utca. Csendesen és rendesen bölcs tanácsadók nyugodt utmutatásaival, történelmi emlékek fellapoztatásával, historikusok és hozzáértők alázatos megkérdezésével, szinte az egész pesti lakossága megszavaztatásával tartjuk meg az utcák új keresztelőjét. Vén már a pogány, de majd csak megtér, ha szépen, kellemetesen hangzó nevet adunk fejére. Szegénykező, múlt időkben vétkezett utcák, amelyeknek nevét sem lehetett kimondani finom nők előtt, esetleg visszatérnek a becsületes társadalomba. Hazánk és Budapest történetéből leakaszjuk az ékszerek módjára csillogó neveket. Busz irókat és nyomavesztett művészeket ébresztgetünk siri álmaikban s nem felejtkezünk meg a polgárról, aki valóban szolgálatot tett városának. Kis utcák őrzik egykori szép és jó nők emlékét, a lombos, kertés részekben megtafalják nevüket a költők és zenészek. A nagy körutakon a magyarság, büszke nemzetisége és nem szégyelni való történelme harsog. Csendes tisztelekre int áldott emlékeztető polgárok neve.

Az új pesti utcák nevei valóban ennek a városnak szép múltját, derék történetét s nemes fejlődését jelképezik. Kenyérjegy-utca nem lesz Budapesten.

Krúdy Gyula.

ozás

háziny